

PABLO LARRAÍN: JACKIE

„Amerika királynője”

SCHUBERT GUSZTÁV

JACQUELINE KENNEDY REGNÁLÁSA FORDULATOT HOZOTT AZ EMANCIPÁCIÓ TÖRTÉNETÉBEN.

Történelmünket évezredek óta férfiak írnák, a nőknek ritkán jut szerep, ha mégis, legfeljebb harcias amazonként léphetnek fel a világtörténelem színpadára. Férfi-aggyal gondolkodva, férfi-virtussal hadakozva. A nőies nő az amerikai politikában is ritkaság, a kivételek közt is máig a legemlékezetesebb Jacqueline Bouvier Kennedy. Pablo Larraín jó érzéssel vette észre, hogy miközben Jackie híre máig alig fakult (2014-ben minden idők harmadik legjelentősebb First Ladyjeként rangsorolták), nem a tettei kiemelkedtek. Ha így lenne, a Kennedy-család felemelkedéséről és alkonyáról szóló 2011-es tévéséria a legizgalmasabb sorozatok közé tartozna. De nem az. A Kennedyek-története minden tragikus esemény ellenére sem shakespeare-i királydráma. A vér és a gyász mellől hiányzik az elvetemültség és a gyilkos szenvedély. A dinasztiaalapító Joe Kennedy, aki évtizedeken át azzal kel és fekszik, hogy valamelyik fiából amerikai elnököt csináljon, ezt az egy rögeszméjét leszámítva igazi kispolgár. De ha a családi szellemi tőke ilyen szerep volt, mitől lettek a Kennedy-klán tagjai – mindenekelőtt Jack és Jackie – Amerika mindmáig kultikus rajongással övezett szupersztárjai? A Fehér Házban Kennedy előtt és után is megfordultak nagyobb formátumú politikusok, Jacqueline Bouvier-nál talantumosabb First Ladyk. De fiatalabbak, szebbek, vonzóbbak nemigen. Mind Jack, mind Jackie tudott valamit, és nem csupán jókor volt jó helyen. Jacqueline Kennedy nem csak egy a sok millió csinos amerikai nő közül, nem csak szeretetteljes anyakirálynő vagy gondos háziasszony (a Fehér Házban ez a szerepkör azért kicsit más, mint mondjuk Bronx-

ban – Jackie Kennedy egy Emmy-díjas tévéműsorban avatta be az amerikaikat, hogyan rendezte át a jellegtelen White House-t. 86 millióan nézték, mi történik akkor, ha nem egy néni tesz-vesz az elnöki palotában, hanem egy vonzó fiatalasszony).

A franciás műveltségű, olvasni szerető, elegáns (sőt divat-trend teremtő) JBK-ban rejtett még néhány titok. „Szívében néha elidőz a tigris és a szelíd őz.” Jacqueline Bouvier nyilvánvalóan szívesebben gondolt önmagára gyengéd és kecses lényként. Pablo Larraínt viszont jobban izgatta a diszkrét, rezervált First Ladyben megbúvó sötétebb erő. A pillanat, amikor az őzike szembe fordult a Capitoliummal. A *Jackie* (2016) – a kitűnő chilei rendező első hollywoodi filmje – maga is szembemegy az amerikai szabvánnyal, és a melodráma, vagy a politikai thriller („Ki ölte meg Kennedyt?”) helyett Jacqueline életének mélypontjára, a dalasi merénylet utáni négy keserves napra szűkíti a történetet. Okkal, mert paradox módon épp ebben a traumában mutatkozott meg a First Lady igazi nagysága. Amerika elnökét lelőtték, a nemzet megrendült, de a politikusok máris új időszámításba kezdenének, és minden feltűnés nélkül megszabadulnának JFK emlékétől. Csakhogy a gyengédnek és félénknek ismert özvegy váratlanul bekeményít. (Natalie Portman ideális választás a címszerepre.) Mindent elveszített, férjét, az amerikai elnököt, gyerekei apját,

a First Lady kivételes rangját és státuszát, az otthonát (a Fehér Házat), de egyre nem hajlandó, szemétre dobni a JFK-éra örökségét. A biztonsági okokból zártkörű temetés helyett fenséges gyászceremóniát szervez (Lincoln temetésének mintájára), ami valóban beleégette százmilliók emlékezetébe, hogy épp egy nagy politikustól búcsúznak. A mítosz nem magától terem, meg kell alkotni, és Jacqueline ezzel a megrendítő washingtoni gyászmenettel, majd a *Life* magazin Pulitzer-díjas újságírójának adott interjúval (ez adja a Larraín-film kerettörténetét) megteremti a modern Camelot mítoszt, miszerint JFK „uralkodása” olyan varázspillanata a történelemnek, amilyen hajdan Arthur király regnálása volt. Ami ebben a formában persze, hogy nem volt igaz. Új-Camelot (ahogy a hajdani is) kitaláció, de amit körül akart írni, láthatóvá akart tenni, nagyon is létezett. Kennedy elnöksége (és Jackie a First Lady szerepkörében) fordulópont az amerikai történelemben. Nem annyira politikai, ideológiai értelemben (Roosevelt „New Deal”-je nagyobb változást hozott), mint inkább életfelfogásban. A hatvanas évek egyik legfontosabb újdonsága a „fiatalság” emancipációja. Ahogy a papa moziját felváltotta az „új hullám”, úgy váltotta fel a régi politikát egy fiatalosabb, lendületesebb stílus. Nixon és Johnson a papák szürke hivatalnok-nemzedékéhez tartozott, JFK és Jackie sugározta magából a fiatalságot és az életörömet. A stílusváltás hatalmas energiát szabadított fel: a forradalom mindig felfalja a gyermekeit, a 60-as évek stílusforradalma élet-erőt adott. Fél évszázad múltán is látszik a fénye. •

„A mítosz nem magától terem”
(Natalie Portman)

